

کاهش نیروهای امارات در یمن عربستان سعودی را منزوی می‌کند

به قلم الانا دولوزی (/fa/experts/alana-dwlwzy-0/)

۲ ژوئیه ۲۰۱۹

همچنین دست‌یافتنی به

/ (English (/policy-analysis/uae-drawdown-may-isolate-saudi-arabia-yemen

العربية (/ar/policy-analysis/tkhfyd-altwajd-alskry-llamarat-qd-yzi-alswdyt-fy-alyamn/)

درباره نویسنده

الانا دولوزی (/fa/experts/alana-dwlwzy-0/)

الانا دولوزی هموند پژوهشگر در برنامه برنشتاین در امور خلیج و سیاست انرژی در انستیتو واشنگتن است

تحلیل کوتاه

به نظر می‌رسد که اماراتی‌های خسته از جنگ ریاض را در جنگ یمن تنها می‌گذارند تا به تنهایی در جنگ علیه شورشیان تحت حمایت ایران از خود دفاع کند امری که گفت‌وگوهای سعودی-حوثی را ضروری می‌سازد

رهبران نظامی در امارات متحده عربی اغلب می‌گویند که شعارشان این است: «یا مشکل را حل کن و یا از آن خارج شو» از نظر آنان هنگامی که شرایط مانع راه‌حل نظامی است بدترین گزینه تعلل و ریسک گرفتار شدن در باتلاق است از دو سال پیش که شورشیان حوثی به طور گسترده از جنوب یمن رانده شدند جنگ اصلی امارات متحده عربی با این گروه تحت حمایت ایران در حدیده بوده که استانی در غرب یمن در کرانه دریای سرخ است حال که به دلیل تمرکز سازمان ملل متحد بر مذاکرات درگیری‌های عمده در آنجا متوقف شده است اماراتی‌ها تا دوام حضور خود را در یمن همان تعللی می‌بینند که باید از آن پرهیز کرد از همین رو آگاهانه شروع کرده‌اند تا نیروهایشان را به استثنای نیروهای ضدتروریسم از بیشتر مناطق یمن خارج کنند

با در نظر گرفتن حساسیت‌های عربستان که شریک ائتلاف نظامی با امارات است خیلی احتمال ندارد که ابوظهبی این موضوع را به صورت رسمی اعلام کند حساسیت‌هایی که پس از حملات اخیر به زیرساخت‌های کلیدی پادشاهی سعودی -از جمله خطوط انتقال نفت و یک فرودگاه این کشور- بیشتر هم شده است اما چندین مقام مسئول اماراتی به شکل خصوصی و برای تاکید بر تغییرات جدید این خروج را تایید کرده‌اند

خروج نیروها در چه مناطقی رخ می‌دهد

منابع امارات متحده عربی می‌گویند واحدهای اماراتی تقریباً به طور ۱۰۰ درصد از مأرب خارج شده و از حدیده نیز نیروها تا ۸۰ درصد بیرون رفته‌اند خروج از عدن هم شروع شده است اماراتی‌ها کار نظارت محلی را به نیروهای یمنی که آموزش داده‌اند واگذار کرده‌اند (یعنی نیروهای کمربند امنیتی و نیروهای نخبه). منابع یمنی خروج نیروهای اماراتی را از دست‌کم بخش‌هایی از عدن تایید می‌کنند به همین ترتیب کارکنان اماراتی در اربتره در پایگاه دریایی [عصب برای عملیات خط مقدم طی دو ماه گذشته دست‌کم ۷۵ درصد کاهش یافته است از جمله پرسنلی که به نیروهای یمنی آموزش می‌دادند]

کاهش نیروها در برخی مناطق مشهود نیست. به عنوان مثال نیروهای یمنی ادعا می‌کنند که خروج نیروهای اماراتی در استان شبوة دیده نمی‌شود. شبوة صحنه درگیری‌های مداوم بر سر منطقه نفت‌خیز بیحان است. به‌علاوه مزدورانی که امارات استخدام کرده از جمله دست‌کم ده هزار نیروی سودانی که از سوی پایگاه عصب حمایت می‌شدند برای پشتیبانی ارتش یمن در آنجا باقی خواهند ماند. شاید مهم‌تر از همه این‌ها این است که نیروهای امارات به عملیات مبارزه با تروریسم از پایگاه خود در المکلا ادامه خواهند داد. آنان شهر المکلا را در سال ۲۰۰۶ از تصرف شاخه القاعده در شبه‌جزیره عربستان آزاد کردند.

چرخش استراتژیک

این کاهش نیرو ماه‌هاست که به آرامی در جریان بوده و ناشی از نتایج حملات اخیر به منافع امارات نیست. حملاتی که تحت هدایت ایرانی‌ها و حوثی‌ها در منطقه خلیج انجام شده است. در عوض به نظر می‌رسد که دست‌کم بخشی از انگیزه تصمیم به خروج نیروها توافق ۲۰۱۸ استکه‌لام (-<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/the-hodeida-redeployment-plan-a>) باشد که موجب شد در استان حدیده مساله اصلی از راه‌حل نظامی به راه‌حل مبتنی بر مذاکره تغییر کند. ترک نبرد با حوثی‌ها و تمرکز بر مأموریت مقابله با تروریسم با نقش محدودی که امارات در یمن دارد سازگار است. اهداف ابوظهبی بیرون راندن شورشیان حوثی از جنوب یمن مقابله با فعالیت‌های تروریستی شاخه القاعده در شبه‌جزیره عربستان و دیگر گروه‌های مشابه و آموزش نیروهای محلی برای برعهده گرفتن هر دو نقش فوق بوده است. حوثی‌ها تا سال ۲۰۱۷ از جنوب رانده شدند و عمدتاً بیرون از مناطق جنوبی هم باقی ماندند. امارات همچنین در مشارکت با ایالات متحده آمریکا و یمن محیط عملیاتی دشواری را برای شاخه القاعده در شبه‌جزیره عربستان پدید آورد و از طریق تداوم عملیات ضدتروریسم در استان‌هایی چون البیضا و ابین فعالیت‌های آن گروه را سرکوب کرد. حال مقامات اماراتی می‌گویند نیروهای محلی آموزش‌دیده قابلیت تامین امنیت خود را دارند. شاید بجز موارد مقابله با تروریسم که در آن صورت ابوظهبی می‌گوید همچنان درگیر خواهد ماند.

به بیان کوتاه بحث امارات این است که خروج نیروهایش فقط در نتیجه فرسودگی ناشی از جنگ نیست بلکه به این دلیل هم هست که مأموریت‌اش عمدتاً در جنوب تکمیل شده و جنگ با حوثی‌ها اکنون بیشتر در دست مذاکره‌کنندگان سازمان ملل است تا نیروهای نظامی ائتلاف. با این حال ناظران بیرونی اغلب با اغماض کمتری به تصمیم‌ها و تلاش‌های امارات متحده عربی نگاه می‌کنند. یک دیپلمات سابق آمریکایی که تجربه کار در منطقه را دارد می‌گوید خروج نیروهای اماراتی را باید بیشتر «از روی بی‌میلی ولی عملگرایی قاطع در درک این نکته دانست که آنان از نظر نظامی مالی و مهم‌تر از همه سیاسی دیگر قادر نیستند در بن‌بست خونین فعلی باقی بمانند». متخصصان نظامی آمریکایی که تجربه عملی در خاک یمن دارند نیز به قابلیت نیروهای محلی خوشبین نیستند. بسیاری نگران اند که مریبان نظامی امارات اساساً یک نیروی نظامی و طرفدار استقلال جنوب تربیت کرده باشند که تحت کنترل دولت یمن نیست. اگر چنین باشد این امر می‌تواند منجر به درگیری آتی در جنوب یمن شود.

اختلاف نظر با سعودی‌ها

تقریباً تردیدی نیست که تصمیم امارات موجب تنش با ریاض می‌شود که خود اکنون باید به فکر بازنگری رویکردش به جنگ باشد. پیش از این اماراتی‌ها بر خستگی خود از جنگ سرپوش گذاشته بودند و برای حفظ جبهه متحد با سعودی‌ها در میدان ماندند. این طرز فکر در راستای ذهنیت موجود و سنتی در مسئله وفاداری است اما به نظر می‌رسد که به هر دلیلی دستخوش تغییر شده و خطری است برای آشکار شدن شکاف و تنش مضاعف آن هم در زمانی که حساسیت در منطقه خلیج افزایش یافته است. مقامات آمریکایی باید فعالانه با هر دو طرف و نیز دولت یمن در ارتباط باشند تا یک راه مورد توافق پیدا کنند و از هر گونه مناقشه طولانی‌مدت بالقوه میان امارات و سعودی جلوگیری کنند.

چنین شکافی میان دو شریک در منطقه خلیج نگران‌کننده است اما جای تعجب ندارد. علی‌رغم نمایش وجهه مشترک علنی نیروهای دو طرف در یمن به طور کلی هماهنگی عملیاتی نداشته‌اند و به جای آن مسئولیت‌های خود را تقسیم کرده‌اند. سعودی‌ها معمولاً عملیات مناطق شمال را برعهده دارند و اماراتی‌ها عملیات در جنوب را سامان می‌دهند و وقتی یک طرف وارد منطقه دیگری شود طرف مقابل آن را ترک می‌کند. به عنوان مثال هنگامی که نیروهای اماراتی انجام عملیات در استان حدیده را بر عهده گرفتند جایگاه نیروهای سعودی در آن منطقه به یک حضور نمادین تقلیل یافت و بالعکس زمانی که سعودی‌ها وارد استان المهره شدند نیروهای اماراتی آنجا را ترک کردند. حتی حضور افسران هماهنگ‌کننده آنها در واحدهای طرف مقابل نقش عملی چندانی ندارد. این واقعیت که این نیروها اغلب راه‌شان با یکدیگر تلاقی نمی‌کند به نظر عامدانه می‌آید و پرسش‌هایی را درباره دیدگاه امارات به کفایت ارتش عربستان سعودی برمی‌انگیزد.

به همین ترتیب گرچه ابوظبی و ریاض به طور کلی نگاه مشترکی به تهدیدهای منطقه‌ای دارند اما هر کدام تهدیدها را به شکل متفاوتی اولویت‌بندی می‌کند. از جمله در یمن، به عنوان مثال امارات بیش از عربستان بر مبارزه با اخوان المسلمین تأکید می‌کند و ظاهراً درباره توانمندسازی جدایی‌طلبان جنوب نگرانی کمتری دارد. آنان گذشته از یمن در قبال تهدید ایران نیز متفاوت عمل می‌کنند. ریاض مستقیماً ایران را مسئول حملات اخیر به کشتی‌ها می‌داند ولی امارات از اتهام‌زنی مستقیم پرهیز می‌کند.

چنانچه وجهه علنی اتحاد عربستان و امارات محو شود احتمال افزایش اختلافات دیرپا میان دو دولت بالا می‌رود. بنابراین ایالات متحده آمریکا باید با متحدان خود در حوزه خلیج همکاری فعالانه‌تری داشته باشد تا این اختلافات منجر به خلق مشکلات مضاعف نشود. خواه در یافتن راه‌حلی برای جنگ یمن و خواه در مقابله با فعالیت‌های بی‌ثبات‌کننده ایران در سایر نقاط منطقه.

قدم بعدی در یمن چه خواهد بود

دیرهنگامی است که معلوم شده راه‌حل در یمن به احتمال زیاد از مسیر سیاسی به دست می‌آید و نه نظامی. به‌ویژه با در نظر گرفتن این که کنگره آمریکا نیز بر همین راستا پافشاری می‌کند و و امارات هم به کاهش حضور نیروهایش در یمن پرداخته است. محدودیت‌های نظامی ریاض نیز به معنای آن است که راه‌حل سیاسی حالا دیگر چه‌بسا تنها گزینه باقیمانده است. سعودی‌ها نمی‌توانند در رسیدن به اهداف نظامی خود ادعای موفقیت چشمگیر کنند. مرز عربستان سعودی کماکان در معرض خطر حوثی‌هاست و نیروهای سعودی نتوانسته‌اند در بازسگیزی پایتخت به نیابت از عبدربه منصور هادی رئیس‌جمهوری یمن و دولت به رسمیت شناخته‌شده او از سوی جامعه بین‌الملل موفقیتی کسب کنند. از سوی دیگر مشخص نیست که آیا امارات در آینده تمایلی به پشتیبانی از حملات هوایی به رهبری سعودی و دیگر فعالیت‌های نظامی در شمال یمن دارد یا خیر.

اگر عربستان سعودی برای راه‌حل سیاسی رویکرد فعالانه‌تری در پیش نگیرد خطر تنها رها شدن در جنگی را به جان می‌خرد که قادر به پیروزی در آن نیست. خروج نیروهای امارات در حالی که حملات هوایی سعودی ادامه دارد شاید بدترین گزینه باشد چرا که ممکن است حوثی‌ها آن را به عنوان فرصتی برای آزمودن آمادگی نیروهای یمنی در جنوب تلقی کنند. اما گزینه دیگر یعنی کاهش نیرو به صورت مشترک میان عربستان و امارات می‌تواند فضایی را برای مذاکرات کاهش تنش فراهم آورد و محتمل است که انگیزه اصلی شورشیان حوثی را برای حمله به خاک عربستان سعودی در درازمدت از بین ببرد. فارغ از این که ایران آنان را به ادامه این حملات ترغیب کند یا نه.

از این رو ایالات متحده آمریکا باید ریاض را به سمت ازسرگیری مذاکرات مستقیم با حوثی‌ها - مشابه مذاکرات ۲۰۱۶- براند و همزمان به دنبال راهی برای پذیرش آن مذاکرات از طرف دولت هادی باشد. واشنگتن همچنین باید از روند فعالیت سازمان ملل متحد حمایت کند و میانجی مذاکرات مستقیم میان هادی و حوثی‌ها باشد. با این هدف که راه‌حلی برای تمام کشور - و نه فقط حدیده - پیدا شود. اگر طرفین ارتباط جدی‌تری برقرار نکنند فرستاده ویژه سازمان ملل متحد از انجام هر کاری عاجز خواهد ماند. مذاکرات دوجانبه نشان تسلیم در مقابل حوثی‌ها نیست بلکه فرصتی مستعجل است برای محدود ساختن نفوذ ایران در یمن و برقراری ثبات در آن کشور. با رشد فرسودگی ناشی از جنگ فعالیت در جهت تغییر و در جست‌وجوی قرارومدارهایی برای تامین منافع قابل قبول همه طرف‌ها راهی آبرومندانه برای خروج از درگیری است.

**الانا دولوزی هموند پژوهشگر در برنامه برنشتاین در امور خلیج و سیاست انرژی در انستیتو واشنگتن است.*

RECOMMENDED

Iran Takes Next Steps on Rocket Technology

فوریه ۲۰۲۲

Farzin Nadimi

(/policy-analysis/iran-takes-next-steps-rocket-technology)

BRIEF ANALYSIS

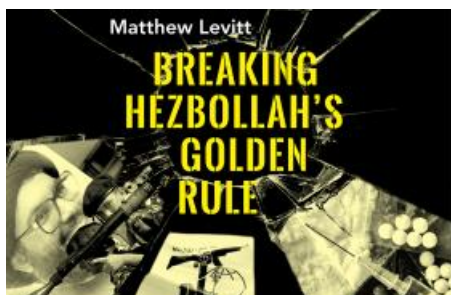
Saudi Arabia Adjusts Its History, Diminishing the Role of Wahhabism

فوریه ۲۰۲۲

Simon Henderson

(/policy-analysis/saudi-arabia-adjusts-its-history-diminishing-role-wahhabism)

ARTICLES & TESTIMONY

Podcast: Breaking Hezbollah's Golden Rule

فوریه ۲۰۲۲

Matthew Levitt

(/policy-analysis/podcast-breaking-hezbollahs-golden-rule)

TOPICS

(/policy-analysis/rb-w-aslam-syasy/) عرب و اسلام سیاسی

(/policy-analysis/khlyj-w-syast-hwzh-anrzhly/) خلیج و سیاست حوزه انرژی

(/policy-analysis/trwrysm/) تروریسم

(/policy-analysis/nzamy-w-amnyty/) نظامی و امنیتی

REGIONS & COUNTRIES

(/policy-analysis/kshwrhay-hashykhlyj-fars/) کشورهای حاشیه خلیج فارس

(/policy-analysis/ayran/) ایران